

Kunstlijn en HRLM op atelierbezoek bij...

Manon Babtist

‘De spanning zit in de uitvergroting’

‘Zo’n gewoon frietje
chique weergeven,
daar hou ik van’

g

Groente en fruit in *single-use* plastic extreem uitvergroot op doek. Manon Babtist maakt een serie schilderijen over plasticvervuiling. “Bijna alles in de supermarkt is verpakt in plastic, daar moeten we van af.”

Teckel Tobias blaft hard vanachter de voordeur die nog op het nachtslot zit. Na de begroeting trippelt hij mee naar het atelier in de achtertuin van Manons huis in Santpoort-Zuid. De kunstenaar heeft een mooie, lichte werkplek. Aan de wanden hangen schilderijen met rode en blauwe bessen, eieren en friet in plastic bakjes. Op een ezel midden in het atelier staat een groot werk met aardbeien. “Dat is bijna klaar.” Ernaast een blauw trolley van KLM gevuld met verf en kwasten. Manon is al 35 jaar stewardess. Ze draagt een gebreide turquoise trui op een strakke broek, neemt plaats aan de grote tafel en schenkt koffie met havermoutmelk. De kunstenaar is sinds twee jaar bezig met een reeks grote schilderijen over het thema *single-use* plastic (wegwerpplastic). Het zijn realistische werken, extreem uitvergrote stillevens van onder meer fruit. “Voor mij zit de spanning van de schilderijen in het opblazen van het onderwerp. Interessant, maar ook ingewikkeld om uit te voeren. De objecten moeten wel uitvergroot kunnen worden, dat lukt niet met alles.” Manon wijst op het schilderij van friet in een wit plastic bakje. “Met de patatjes was het moeilijk om het beeld realistisch te houden. Dat komt door de textuur van de friet. Als je blijft uitvergroten herken je op een bepaald moment het geschilderde niet meer. Ik moest hard werken om het echt patat te laten blijven. Fruit leent zich meer voor uitvergroten. Toch is het geheel vaak goed herkenbaar en in serie versterken de werken elkaar.”

UIT DE SUPERMARKT

Voor de serie *single-use* plastic haalt Manon inspiratie uit de supermarkt. Bijna alle groenten en fruit zijn verpakt in plastic. De producten zijn herkenbaar voor iedereen, we gebruiken ze dagelijks, meent Manon. “Het gebruik van plastic is niet meer van deze tijd. Bij mij thuis zijn we maatschappijkritisch. De kinderen zijn bijna allemaal vegetariër. Eentje werkt bij The Ocean Cleanup, een ander heeft een adviesbureau dat zich bezig houdt met de gevolgen van klimaatverandering en een derde ontwikkelde het kaartspel *Shark Attack*. Met de opbrengst van de verkoop wordt een bijdrage geleverd aan het plasticvrij maken van de oceaan. Als moeder ga ik daar in mee.” De kunstenaar wilde een serie werken maken op klassieke wijze geschilderd met een moderne *touch*. “Door het onderwerp is gelijk duidelijk dat we in het jaar 2023 zitten. Stillevens van fruit kennen we uit de geschiedenis, de bekende aalbes in een Chinees kommetje. Fruit in een plastic bakje is echt van nu, maar dan op een klassieke manier geschilderd. Mijn werken lenen zich bij uitstek om op te hangen in een open keuken. Het onderwerp past goed op die plaats. De schilderijen maken een verbinding tussen de keuken en de eetkamer.” In het werk van Manon zit humor. Het ‘ordinaire’ patatje klassiek weergegeven op doek werkt ook vervreemdend. De kunstenaar vindt het een uitdaging om onderwerpen te bedenken die passen bij een bepaald thema. Ze werkt graag in series. “Ik ben opgeleid aan de modeacademie, daar moesten we altijd variaties op een thema maken. Dat doe ik nu nog, als kunstenaar ben ik steeds ➤

op zoek naar verdieping. Bovendien hangt een serie mooi naast elkaar bij een expositie.” Ze heeft een aantal schilderijen verkocht. Er zitten nu gaten in de reeks. “Best jammer, het verkochte schilderij met tomaten in plastic was hier fraai bij geweest.” Het doek met aardbeien op de ezel is haar tweede. Het eerste schilderij is ook verkocht. “Fijn natuurlijk, maar ik ben toch een variant gaan maken om de serie compleet te houden. Bij dit tweede schilderij moest ik meer mijn best doen om er ‘echte’ aardbeien van te maken.” Ze loopt naar het doek en wijst op alle details. “De aardbeien waren donkerrood en heel sappig, wat het moeilijk maakte. Het beeld is bijna 1.000 keer vergroot, je ziet ieder haartje. Door de uitvergroting ontdekte ik ook aspecten die ik bij een echte aardbei nog nooit gezien heb. Ik ben hier lang mee bezig geweest. Ik schilder ongeveer zes uur per dag vier dagen in de week, in totaal zo’n acht tot twaalf weken. Heel bewerkelijk, maar ook fijn. Ik ben gek op art nouveau, de laatste periode in de kunstgeschiedenis waarin nog de tijd werd genomen tijd om ambachtelijk te werken, om iets moois te maken.”

LACHEN OM PERFECTIONISME

Manon is van jongs af aan bezig met naaien, haken en breien. Ze creëert graag. Vroeger had ze de neiging om snel over te stappen van het ene idee naar het volgende. Dit leidde tot irritatie en onrust. “Ik besloot op een zeker moment mezelf te dwingen een creatie eerst af te maken voordat ik aan iets anders begin. Dat bevalt goed. Ik kan alleen niet ontspannen tot het zover is. Als ik een trui brei, dan moet die ook af. Ik ben enorm gedreven en maak van alles wat ik doe een wedstrijd. Dat zit diep in me. Het heeft ook te maken met nieuwsgierigheid. Ik wil zien of het eindresultaat klopt met wat ik in mijn hoofd heb. En als het klaar is kan ik weer tijd maken voor nieuwe plannen”, zegt ze lachend. De kunstenaar legt de lat hoog voor zichzelf. Soms is een werk niet precies zoals ze het wil. Lastig te verteren, toch kan ze inmiddels ook lachen om haar perfectionisme. “Er is niemand die tegen mij zegt: ‘Het moet

beter’. Wat ik maak, daarvan wil ik zelf dat het een perfect product is. Het is mijn verantwoordelijkheid een koper kwaliteit te bieden voor zijn geld. Ik ben bovendien zeer ambitieus en heb gevoel voor commercie. Uiteindelijk wil ik wel verkopen natuurlijk.”

PLASTIC BAKJES UIT NEW YORK

De aalbessen op het doek aan de wand ogen eetbaar. Het plastic hoor je bijna kraken en de vochtige waas lijkt echt nat. Volgens Manon is het iedere keer een gevecht om het beeld reëel te krijgen. Het lastigst is het fruit achter het plastic. “Hoe krijg ik de besjes echt in het bakje en niet er bovenop? Er is niet één methode die ik steeds kan toepassen. Ik maak gebruik van mijn technisch inzicht en goede observatie. Hoe langer je kijkt naar een afbeelding, hoe meer je ziet. Als ik het ene detail heb gezien, zie ik het volgende. Het beeld komt in lagen, zo werken je ogen. Soms ben ik bijna klaar en neem dan toch nog een kleur waar die me niet eerder opviel.” De schilder stelt de stillevens het liefst samen in haar tuin vanwege het licht en fotografeert ze vervolgens. Ze decoreert het fruit in het plastic bakje op een klein podium met een zwarte achtergrond. Inmiddels heeft ze een verzameling aan plastic bakjes om mee te variëren. Eentje komt zelfs uit New York. “Of een compositie werkt zie ik het best door mijn camera. Soms is het licht niet goed of komt een vorm niet mooi uit. Op m’n iPad maak ik later een keuze, veel foto’s vallen af. Ik schilder niet één afbeelding na, wat op het doek komt is een compilatie van diverse foto’s. Zwart als achtergrond vind ik het mooist, het schijnt door het plastic bakje heen. Schaduw en de weerkaatsing van het plastic maken het werk nog spannender. Ik heb wel andere achtergrondkleuren geprobeerd zoals blauw, maar kom toch steeds weer terug bij zwart.”

PLASTIC SOUP FOUNDATION

In de serie *single-use* plastic hoort nog een schilderij van een gebruikt plastic waterflesje, maar die is ook verkocht. De opbrengst van de verkoop ging naar de Plastic Soup

Foundation. Manon wilde een schenking doen aan een organisatie die zich bezig houdt met plasticvervuiling. “Ik heb met mijn kinderen overlegd welke daarvoor in aanmerking zou komen. Ze stelden de Foundation voor. De organisatie is nu vooral bezig met de vervuiling van microplastics die in kleding gebruikt worden. In lycra stof bijvoorbeeld. Bij iedere wasbeurt laten plastic deeltjes los, dat eten de vissen op en die vissen eten wij weer. Een enorme aanslag op het milieu. In mei ga ik op verzoek van de PSF een nieuw werk maken waarvan de opbrengt ook naar deze organisatie gaat. Het wordt een plastic wegwerpbekertje uit een automaat met een lippenstiftafdruk erop.” De kunstenaar heeft al een nieuw idee voor een volgende serie onder de titel ‘Ingeblikt’. Ook hierbij speelt voedsel een rol. “Ik ga ingeblikte producten schilderen. Denk aan die prachtige Portugese blikjes met sardientjes of de Spaanse blikken met pepertjes of citroentjes erin. Vroeger had je echt mooie visblikjes, je draaide ze open met een sleuteltje. Ik vraag me altijd af wat er precies in een blikje zit, je kan het niet zien aan de buitenkant.”

BEWUST LEVEN

Manon leeft bewust, ze viert al haar verjaardagen als een ijkpunt om het jaar af te sluiten en het nieuwe te verwelkomen. Ze denkt nu al na over hoe ze straks terugkijkt op haar leven. Ze wil echt ‘iets’ neergezet hebben. “Laten we hopen dat men later positief aan mij terugdenkt. Ik zie mijn vader en moeder ouder worden en constateer hoe ze hun leven hebben aangepakt. Bepaalde aspecten daarvan spreken me aan en andere juist niet. Sinds mijn twintigste werk ik bij KLM en heb niet gestudeerd. Dat heb ik echt gemist. Ik zou het vervelend vinden als mensen later van mij denken dat ik niet ontwikkeld was. Ik wil graag iets achter laten waarvan mijn familie en vrienden zeggen, dat is mooi!” ★

Ook te zien in Anno Haarlem, Grote Markt.

‘Ik schilder klassiek met een moderne *touch*’

Tekst: Meta van der Meijden. Fotografie: Christhilde Klein.